

Değişen Finansal Konjonktür İçinde Türk Bankacılık Sektörünün Ücret ve Komisyon Gelirlerinin Belirleyicileri

Özet

Türk Bankacılık Sektörü'nde faiz dışı gelirlerinin toplam gelirler içindeki payının 2001 yılından bu yana 3 kat arttığı görülmektedir. Bankaların, kâra katkısı yüksek olan bu gelirlerle verdiği önemin gerek Avrupa Birliği ülkelerinde gerekse Amerika Birleşik Devletleri'nde artmasıyla birlikte, bu gelirlerin elde edildikleri kalemler de her geçen gün çeşitlenmektedir. Özellikle fon yönetimi ve aktif yönetimi gibi aracılık hizmetlerinden elde edilen gelirler ile kredi kartı ücret ve komisyon gelirlerinin artırılması yönündeki çabalar giderek artmaktadır. Dünyadaki trend, devamlılığı olan ve sermaye verimliliği konusunda sıkıntı yaratmayacak gelir kaynaklarının artırılması yönünde ilerlerken yeni ekonomik konjonktür, faiz marjlarının daraldığı bir ortamda sürdürülebilir kârlılık için bankaların ücret ve komisyon gelirlerinin toplam işletme giderlerini yüksek oranlı bir şekilde karşılayabilmesini gerektirmektedir. Piyasadaki dalgalanmaların net faiz gelirlerinde yarattığı kayıpları bertaraf etmek için faiz dışı gelirlerde de sürekliliği sağlamak önem arz etmektedir. Bu sebeplerle faiz dışı bankacılık gelirlerinin analiz edilmesi Türk Bankacılık Sektörü'nün kârlılığı için önemlidir.

Çalışmada 1998 ile 2009 yılları arasındaki Türk Bankacılık Sektörü ve Türkiye genel ekonomi verileri kullanılarak bankacılık ücret ve komisyon gelirlerinin faiz gelirin oranını belirleyen faktörler incelenmiştir. Çalışmanın sonucunda faiz ve enflasyon ile faiz dışı bankacılık gelir marjı arasında istatistiksel bir ilişkinin bulunduğu görülmüştür. Ayrıca enflasyon ile faiz dışı bankacılık gelir marjı arasındaki ilişkinin 2003 yılından sonra yapısal bir değişim gösterdiği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Bankacılık, komisyon, ücret, gelir

The Determinants of Commission and Fee Income of Turkish Banking Sector with the Changing Financial Conjuncture

Abstract

The ratio of non-interest income to total income of the banks in Turkish Banking Sector has been tripled since 2001. The sources of these revenues have been varied day by day with the increasing importance of commission and fees which have significant contribution to the profit of the banks in European countries and the United States. Especially the commissions of brokerage services like fund management and asset management, and the fees of credit cards are strived to be raised. With the common trend in the world, which is to enhance the sustainable and capital-efficient income sources, new economic conjecture forces the banks to highly cover operating costs with the fees and commissions for the sake of sustainable profitability in an environment of shrinking interest margin. It is also important to ensure the sustainability of non-interest revenues in order to avoid the potential losses in the net interest income caused by the market volatility. For these reasons the analysis of non-interest income of banks is vital for the profitability of Turkish Banking Sector.

In this study, the determinants of the ratio of non-interest income to interest income of the banks have been analyzed by using the data of Turkish banking sector and macro economics for the period of 1998 and 2009. As a conclusion, the study shows the statistical relation between interest rate, inflation and non-interest income margin of the banks. Moreover it also shows the structural breakpoint of relation between inflation and non-interest income margin in 2003.

Keywords: Banking, commission, fee, income

Ömer KARA¹
Selin TEMEL²
Cem KILIÇ³

¹ Kadir Has Üniversitesi, SBE, Finans ve Bankacılık Doktora Programı, omer.kara@denizbank.com

² Kadir Has Üniversitesi, SBE, Finans ve Bankacılık Doktora Programı selin.temel@denizbank.com

³ Kadir Has Üniversitesi, SBE, Finans ve Bankacılık Doktora Programı cem.kilic@denizbank.com